

Zánět (*Absces*)

Autor: Tadeáš Lunga

Výskyt

Absces se vyskytuje na celém světě zejména v rozvíjejících se zemích Asie a Afriky, kvůli nižší hygieně a horším hygienickým návykům. V rozvinutých zemích u lidí s oslabenou imunitou, při nedůsledné desinfekci kožní rány nebo při špatném životním stylu (stres, kouření).

Příčiny vzniku

Abscesy jsou spojeny zejména s hnisavými bakteriálními infekcemi – častými původci abscesů jsou bakterie ze skupiny stafylokoků a streptokoků, může se nicméně jednat prakticky o jakoukoliv bakterii. Výjimkou ovšem nejsou ani abscesy původu mykotického (plísně) a existují i abscesy způsobené prvoky (např. amébové abscesy). Velice ohroženou skupinou lidí jsou zejména nitrožilní narkomani. Vede k tomu několik faktorů – časté vpichy jehlami do tkání, celkově nízká úroveň hygieny a zhoršená funkce imunitního systému v drogami zdevastovaném organismu.

Kožní absces – obr. 1

Obr.2- absces na tonsilách

<http://www.wikiskripta.eu/index.php/Soubor:Abszess.jpg>

<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/9/95/Tonsillitis.jpg/220px-Tonsillitis.jpg>

Hlavní příznaky

Absces se může vyskytnout prakticky kdekoli v těle (podkožně, ve svalech, v játrech, v plicích, v ledvinách, v mozku apod, ...). Je-li těsně pod kůží, projevuje se jako boule, kůže nad ním je zarudlá a teplá. Absces je bolestivý a člověk má vysoké teploty. Absces hluboce uložený vidět není, projevuje se bolestí, vysokou teplotou a různými poruchami abscesem postiženého orgánu či tkáně.

Tvorbou abscesu v plicích může být komplikován těžký zápal plic, vdechnutí (aspirace) infikovaného materiálu z horních dýchacích cest většinou u jedinců s poruchou vědomí, také se může objevit jako komplikace rakoviny plic. Příznaky plicního abscesu se objevují náhle nebo postupně a jsou v podstatě stejné jako u zápalu plic – celkové malátnost, horečka, nevolnost, nechutenství, kašel s vykašláváním hlenů, zápach z úst. Při provalení abscesu do dýchacích cest (průdušek) nemocný vykašlává velké množství hnisavého hlenu.

Vyšetření

- *Anamnéza*

Je nutné cíleně pátrat po předchozích onemocněních (infekční plicní onemocnění, chronické plicní onemocnění), trauma, předchozí plicní embolie, možnost snížení imunity (terapie cytostatiky, kortikoidy), možnost nádorového onemocnění (rodinná anamnéza, kuřák).

- *Fyzikální vyšetření*

Fyzikální nález nemusí být žádný (pokud se jedná o samotný absces bez pneumonie). V případě rozsáhlého procesu je možné poslechově zjistit chrůpky, poklepové ztemnění nebo pomocí pohledu zarudnutí a zčervenání.

- *RTG a CT*

- Rentgen hrudníku je základní vyšetření, měl by být prováděn ve dvou projekcích (zadopřední a boční). Vzhled abscesu na RTG se liší podle jeho stadia (homogenní neostře ohraničené ložisko, později ostře ohraničená dutina s hladinkou – tzv. „hydroaerický obraz“). Současně bývá přítomen i pleurální výpotek.
- CT vyšetření s použitím kontrastní látky (ta se podá do krevního oběhu) slouží k zobrazení pyogenní membrány abscesu a tím k jeho odlišení od ložiska jiné etiologie (nádor, metastáza, empyém).

Obr 3. – CT

http://www.wikiskripta.eu/index.php/Soubor:CT_chest_in_pneumonia_with_abscesses_caverns_and_effusions.jpg

- *Bronchoskopie*

Bronchoskopie slouží k vyloučení bronchogenního karcinomu, odběru vzorků ke kultivaci nebo histologickému vyšetření.

- *Laboratoř a kultivace*

Mikrobiologické vyšetření je základem pro určení původce onemocnění a vhodnou terapii. V laboratorním nálezu bude leukocytóza a zvýšené CRP.

Léčba

Absces je nejčastěji způsoben bakteriemi a tak by logickou volbou byla antibiotika. Je to sice pravda, ale antibiotika do prostoru abscesu pronikají jen velmi málo. Samozřejmě brání dalšímu šíření infekce, ale absces většinou nevyléčí. Účinnou léčebnou metodu představuje chirurgie. Je-li to možné, chirurg absces otevře a hnis vypustí. Pro dlouhodobější čištění se někdy užívá drenáž. Drenáž znamená, že se do prostoru abscesu zasune hadička, kterou může hnis odtékat. Je-li zajištěn odtok hnisu, absces se postupně vyčistí a zahojí.

Komplikace abscesu

I přes membránu, která je kolem abscesu vytvořena, může infekce přejít do okolí a způsobit tak gangrénu (nekrózu napadené tkáně). Pokud je organismus oslaben, mohou se mikroby dostat do lymfatických cév a prostřednictvím nich do oběhového systému těla a vyvolat tak systémovou zánětlivou reakci – sepsi.

Rady pro pacienta

Absces vzniká jako odpověď na infekční proces probíhající v těle, proto hlavní obranou před jeho rozvinutím a předcházení jeho vzniku je udržování organismu v zdravé kondici dodržováním zásad zdravého životního stylu. Dostatek kvalitní stravy bohaté na vitamíny a minerály, dostatek fyzické aktivity, vyhýbání se stresu, omezení alkoholu, nekouření, dostatek spánku...

V případě, že již dojde k infekci organismu, je potřeba ji důkladně a důsledně léčit – to znamená příslušnými antibiotiky (v případě, že se jedná o bakteriální infekci) a po dostatečně dlouhou dobu.

Jestliže nedochází k zlepšování infekčního onemocnění, kterým trpíte (tonsilofaringitida – angína, zápal plic,...) je možné, že se zde vytvořil absces a proto nutné léčbu přehodnotit, vyhledejte proto svého lékaře.

Literatura:

1. <http://nemoci.vitalion.cz/absces/> 12.3.2015
2. <http://www.wikiskripta.eu/index.php/Absces> 12.3.2015
3. http://www.wikiskripta.eu/index.php/Absces_plic 12.3.2015
4. <http://en.wikipedia.org/wiki/Abscess> 12.3.2015